

Mahjas Beesis ar per-
 līlumeem māsfā:
 Ar pēsultifchanu
 tēfchēmē:
 Par gabu 3 rbl. — sap.
 " $\frac{1}{2}$ gabu 1 rbl. 60 sap.
 " $\frac{1}{4}$ gabu 1 rbl. — sap.
 Rīga fanemot:
 Par gabu 2 rbl. — sap.
 " $\frac{1}{2}$ gabu 1 rbl. — sap.
 " $\frac{1}{4}$ gabu 60 sap.
 Ar pēsultifchanu

Mahjas Sosefis

Politifks un literarifks laitrafsts.

Mahjas Weessis isnahk weentreis nedela, treschdeenaš. — Ar katu numeru isnahk literarisks peelikums un katu mehnesi semkopibas peelikums.

„Mahias Weesa Mehueschrafsta“ 2. burtniza
isvahaks 1. februari.

Sludinajumi „Mahjas Weesi“

Ekspedīzija.

Saturs: Gerašas, mode, iſſchlebrdiba. II. — Vads un' mebris Indijs. III. — No eſſchēmēs: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notilumi. c) No zitām kreewijas puſem. — No Rīgas. — Leefleetu nodala: Leefleetu jautajumi un atbildes. — Augnežiba. — No ahrfemem. — Walejas wehstules. — Kivite. — Virgus ſtas. — Lelegramas. — Dalsjadi ralſii; Rabbs wahrds par dībīri un laubin Norejā. (Beigas.) — Gelas troſkna pretineeli. — „Smeelii“ ſtahds.
Literatīflā Peelīlumū: Iſbaudijumi. (Beigas.) — „Es!“ (Turpinājums.)

Geraschas, mode, isschkehrdiba.

Vaishnadi raksti.

Kahds wahrs par dsihwi mi laudim
Korejá.

No poroschka A. Wintera.

(Beigas.)

Tà ka uswaltis tit baltas krabhas, tad, protams, tas
drihs jo drihs paleek netihrs un peenem beidsot pawisam
reebigu issflatu. Bes tam buhtu wehl japeemin, ka Kore-
jeeschi jau tà là naw nekahdi leeli tihibas mihtotaji.
Eeredni nehsà pehz farwas „tschinas“ zitadas krabhas ap-
gehrbu, nela pate tauta. Tà peemehram pirmo triju tschinu
eeredni gresnojas gaischi farkands uswallös, zeturtäs, peeltäs
un festäs tschinas eeredneem tumschì fili un wiseem ziteem
gaischi sali uswallki. Karala „krabfa“ ir gaischi dseltena,
tadeht to krabfu neweens zits nedrihlti wallat. Tà faulta
„parades forma“ pastahw no teem pascheem uswaldeem, til
ar daschadu svehru nobildejumeem us fruktum. Tà pee-
mehram eerednu fruktis swinigöö gadijumös gresno stahki,
dsehrwes, senihs un daschi ziti putni. Kareiwji atkal nehsà
lauwas, tigerus, lapsa, puuhkus un zitus „duhschigus“
svehrus. Tà la drehhem nemas naw kabatu, tad pee jostas
peelar fewischlu kultti, sur usglabä schahdus tahdus shlu-
mus. Atri platas peedurknes schad tad isleeto kabatas
weeta.

Seeweeshu apgehrbs pastahw no gara swahrta, kutsch
ispilda trella weetu. Nahjās ujwelt 2-3 pahri bilshu,
kuras teek wirs swahrta faveetas. Tad nahk ihss lam solitis
un wirs ta plata jala lihds pat papescheem. Ihso jalu
krabha atkarajas no wezuma. Meitas un jaunas seewas
walla rosa waj tumshchi dseltenas jazinas. Lihds 30 gadus
wejam seeweetem jawalla tilgana un wezalam seeweetum

parahdibai tad ari batveescheem der selot, ne tabdai mode
ta laisbot besbehdigti laisu nodeedelet, lepni representeteet
u. t. t., las pateesibā nav dehwejama par modi, bet par
palaidnibu un pee zitām tautam jau sahl eet no modes
laulā, tas weetā stabjas nopeetna darbiba us deenas fahr-
tibas. Bat leelmanu dehli un meitas, kureem tehwu tehwu
eelrakhs kapitals un eeneiggi weikali, la waretu tilai līhg-
smotees, nodroschina droshu nahlotni, sahl mahzitees leet-
derigus darbus, lai waretu ari pee gadijena paschi u
fawām tahjam stabhet. Kadeht tad lai schahdai „modes“
parahdibai neselojam, lad ar to warom fawu dīshwi us-
labot, nodroschinat nahlotni, mehs, kureem tehwu tehwu nan-
nelahdu kapitalu astahjuschi, un luri jau ta dīshwes wehtram
un spaideemi padoti. — Gruhtos spaidigos apstahkus jau-
nu gan latris gribetu nowehrst, lai waretu weeglati uselpot
bet nessna kā to esahlt un tadeht nereti la slihlonie
keras pee salma, — neapjausch to, la jaunatrastos panah-
tumus, atradumus, tillab teknikā kā semlopibā ar sapra-
tibu leetpojt, war dīshwi uslabot; tee sodas par „modi“
pat par to, las atteegas us leetderigam fainneejibas leetam.
— Esam peedishwojuschi, la nosoditas teek dseliss ezeschais
dselissafu rati, lalci riteni, glihti, weselibai derigi dīshwolt
un garschigi pagatawotti ehdeeni, tad isglichtiba u. t. t. —
tilai apalat pee wejām, til jaukam eerascham! Kad nu
wisi buhut weenis prahpis, atmest culturu un atgreesies
fentschu „jaukumā“, tad ta leeta wehl warbuht eetu, bet lo-
tu nabadsia, jiti freen tai „modet“ palat, ustaifa schofjejas,
pa furām war brault tilai ar kasteem riteneem, zil tahtlu-
mu tu tilai ar saweem tehwu tehwu kola rateeem!
Se si sahl apstrahdai x maschinam, — ei' ur: fazensees
ar tam, leetodams tehwu tehwu rihsus un pat las seeweete-
tabdos modes hamas ari starz leuz-zezen, la winas tei-
ne fahmaceenbi turbas tei-
luras agraf uero neeneju.

mahjineeleem peeteekoschi peena un sveesta, bet luik, sahltur weiliaaimneeze „modesaimneeloschanai“ peergeestees un nu peeteek sveesta un peena wehl laba teesa ko pahrdot; bes tam wehl ziti aimneeziibas raschojumi eenes pelnu, no kureem wezmodigas aimneeziibas naw nelahda labuma. Dari nu „mihlo modes naidineel“ ko gribi, taipi un knapinees zil ween wari, drishal tawa dshiwidas svezite knapinotees isdofis, nesla tu tagad wairas pee wezam cerascham atgreesdamees atradis atveeglojumu. Neko darit, satram, las tagad grib dshiwot, jaselo „modei“ ar sparu un ener-

Augschā minetā josta nober ari „tschinu“ apsīhme-
schantai. Ta peemehram pirmo triju tschinu eerednu sīhda
jostas ir gresnotas ar sīleem dāhrgālmīneem, zeturtais un
peeltas tschinās ar balteem almineem, tamehr wīseem

ziteem eeredneem jabuht meera ar ijgrejnojumeem is raga.
Zepuri Korejā drijflii wallat tilai pee-auguschi wiherreeschi. Seeweetem un behrneem tas zeeti noleegts. Bet apfkaust Korejeeschus schis „zepuru privilegijas“ deht wiis newar, tadeht fa winu needru zepure ir til plata un til smaga, ta tihti jabrihnas, ta paradumam til leela wara, usturet scho 4—5 pehdas plato platmali gadusinteneem ilgi. Bes tam ari schi zepure neaissargà ne pret fauli, ne leetu, ne aufstumu. Sche wehl buhtu japeemin, ta pa leetus laiku Korejeeschis mehds uswillt is salmeem pihtus mehtelus, luxi ir taijni til pat labi, ta muhsu gumijsas mehteli, tadeht fa leetus lahses pa glubajeem salmeem notek it drijf us leju. Ari Rina un Japanā schahdi mehteli mode.

Korejeescha wißmihlaais ehdeens ir — newahrita gala. Kä gahrdums teel zeenits lopu fungis un sarnas. Schahdu newahritu galu ehd weenmehr ar stipru piparu sosti. Ari siwis Korejeeschi apriij, tiklihds tee täs no malschleres nonem, ar wißam schwihnam un spuram, til sostie eemehrzedami. Bet tä ka nu leellosa gala til bagatneeleem pee-ejama, tad wißpaher mehds ehst art funa galu, kureu zitadi labprecht

giju, jamahzas un weenadi neapgurstoschi jamahzas, jaect
lihdst attihstibas gahjeenam; mehs nedrihstam wis wairs sagit
„ai, tas garlaigigi, gar d'sikakam faimneezibas leetam, jau-
naleem atradumeem galwu lausit un ar faimneezibas jau-
tajumeem nodarbotees, labaki pasapnot, pallaufitees brihnu-
mus un jolus.“ Taisni faimneezislee jautajumi tagad
swarigača leeta. Sapnu un brihnumu laitmets nobeidsee. Ari
dsejneekam un mahlklineekam tagad ſhki jo ſhki ja-
eepaſiſtas ar faimneezisleem jautajumeem, lai tee waretu
to kreetnu rascot. Tahda „mode“, par faimneezisleem
jautajumeem spreest, jau gan ir labu daku eeweefufes, bet
newis ar teem eepaſiſtees un pahrbaudit, ja, spreest luht
ir weegla leeta, weenai waj otrai strahwai, tuzai labaki
patihič pefleetees, un uſ tas swehret, la ta ir laba, bet no-
peetni pahrbaudit, eedſitinatees paſcham flaitlōs un weenu
ar otru ſalihdfinat un tahdi pahrleezinatees, las derigs un
eephejams, las murgi — no ta, lai Deewa paſarg, behg
tillab la welns no krusta un nereti ar pilnu kruhti nosala
par murgeem idejas, las d'sihwē eephejamas ifwest, lai
faimneezifos ayſtahhus labotu un ne-eephejamus murgus
uſtahda par mehki, pehz la jadsenas. Kaut pec mums
eeweefufes wairaf „mode“, uſzichtiba wiſam nopeetni paſat
pehit, tad mehs ari labaki finatu, las jaewehero,
las muhſu d'sihwi teefcham war labor, bet ar to uſzichtibu,
aprehkinat un paſat pehit eet til wahji, wahji. Bif daudſ
reifes, eraudſidami lahdu flaisti, pralitſku eerihlojumu, ee-
ſauzamees: „Waj tu traſs, tas jau ſoti daudſ mafſa,
las to nu war?“ Bet ja mehs buhlu uſzichtigali un no-
peetni aprehkinatu, tad nereti pahrleezinatos, la ſchis wa-
renais eerihlojums, famehrā ar ta ifdewumeem, nefalihdfi-
ngmi eeneſigals par zil daschu labu plunzigu eerihlojumu
un tahdejadi tad ari par to daudſ lehtals un labats.
Bif daschis laba ar leem paſcheem lihdjeleem,

gehbjotes un prasti dñshwojot un neschehligi taupot. Nur
droschi war noszit, fa jataupa, tas ir tur, kur mums is-
bewumi bes lahma labuma, fa yee godibu swineschanas un
ehd, tik gada pirmajā mehnesi ne, nessin lahdas mahntigibas
deht. Mescha putni un wistas teek wahriti un us galda
litti ar wisam spalwam un eelscham.

Bagatalajos namös paradums, lilt latram weesim preelschā weschlu wistu. Ta ta Korejā zulura gandrihs nemas naw, tad ta weetā nem medu. Bet to ari til bagatalee ween spehj. Chstgriba Korejeetim arween deesgan leela, bet swehitku deenās un weesibū maltites ta apbrihnos jama. Kad Korejeetis ehd, tad tas nerunā gandrihs it nemas, nododamees ar wisu „meesu un dwehself“ tilai ehschanai. Saweem libdsehda jeem tas nepeegreesch gandrihs nelahdas wehribas. Schahda weesibū maltite pastahw apmehram is feloschām „xittem“: mihihi wahritas olas, miltu kuhkas ar medu un kahdu saldu ellu fazepetas, daschadām sortem siwoju, medu wahriteem rihseem, wistu supas ar nudelem, wahritas zuhkas kahjas, wistas zepefcha un nudelem ar medu un quau ellu.

Dseris teek kreetni ween, sà araks, medus wihs, tad pomeranzu, ingiveru un zitu stahdu „seedu“ lileeri. Lai gan dserschana ari Korejá neiteek tureta par goda leetu, tad tatschu tur apflausch latru peedsehruschu, jo peedsertees tur skebi til bagatneeki. Sawaba turibas shme!

Savas malites Korejeeschi notura us grīdas tupo
dami. Ģeļēnus eenes us maseem 1—2 pehdu augsteem
īscheitlantigeem galdinem. Katram weesim eenes fewiščlu
galdinu. Reti lahdress redsam diwus weesus lehscham pee
weena galda. Luhlin pehž paeħšanas wiſus galduis
isnes ahra un to weetā eenes — pihpes. Neveena zita
tauta gan laikam nesmehkēs til' dauds, kā Korejeeschi, kureis
nelad un nelur neatradis bes pihpites. Schai finā tee
nahīnehi nat Kineeschus un Konanis.

Istabas apgaismo ar tauku hvezem waj staleem. Bes tam apgaismoschanai ari leeto masas mahla lampinas ar augu estu. Pa wasaru Korejeeschi pawada wakatu newis

zitām tahdām leetam, kur dauds teel weenā reisē leetots
ta faulto garigo dsehrennu, tas tomehr garam nela laba
nedara, — bet zitadi dsihwē mehs ar labu aprehlinu waram
„modei“ palat dsihtees un tomehr nebuhsām isschkehrdig,
bet taupigt. L.

dsfhwotaju flaitz sneedsas pahri par Anglijas eedsfhwotaju flaitu. Bet tas wehl naw wiß. Kä Indijas valstselketars pasinoja, tad bes augschä minetä baba apgabala wehl jaapeeflaitot lahdas 21,000 kvadratjuhdes leels semes gabals, lihds ar lahdeem 50 miljoneem žilwelu, kur valdot — truhku ms. Wehlakais aprila mehnesei eestahschotee's art sche — hads.

mehra bseefmas, kuras fageretas pa mehra laitu un sem
wina schaufmigeem eespaideem. Tur peem, teel apralstis,
la „schi fehrga mehds la avis laut, la siwis sanemt lomä“
un la ta farauftot wifas radneeziwas faites, la neweens
ne-esot no tas pasargats.

Bads un mehris Indijâ.

III.

Isgahjusčā numurā meħs apluhlojām tuwati „melħas nħawwes“ — meħra weħsturi. Tagad nu preegressimees atkal tam, koo no winas schintis deenās redsam un d'sirdam. Kur schis rindinas teek ralstata, peenahl jau finas par meħra eerafschanos ahrpus Indijas: *Bel u d'sch i s t a n a s o tā D'sch i w a d i r ā!* Ta' tad ariveen llahtak un llahtak tuwojas mums fbi bħistamà feħrga un meħs waram tilak preegħatees, la muħfu Walidiba jau ppe laika un til energiski spehruse folus, lai noweħrstu schis draudosħas b'reefmas. Weetū weetam gar Persijas robesħam eerih-kotas weetax, kur ahrxi war nowehrot meħra isplatischanos, apstelletti jau fevishki aiffardsibas l-ħibdelli un daikt, kieni war pirmu flimxbas atgħadju minn fuħit u. t. t. Starptautiſla weselibas lop'schanas konferenze, kura sawas seħħdes natureja Parixi 1894. g. no 7. febr. l-ħibd 3. april. (J. st.) iſſtrahbaja pama tigi wiċċus noteikumus par Eiropas iſsargħasħanu no lipigu, bħistamu feħrgu eeveşchanas if ahrienes, bet weeniga leelwalis, kura scheem noteikumeem nepeeħkita, bija — Anglija. Baur to ween nebix eespejħjams tos d'sħiewe ewest. Un tad nu meħs tagad tilku teesħain no meħra b'reefmam peemelleti, tad mums par to leelā meħrija japaneżżas wekkalislai Angliji, kura jaur karantinam u. t. t. newehlejjas sawu plasċo tirdneezib, scho winas leelift bagatibas awtu, traużet. — Us Eiropu meħris war aħnaħħi iħpaċċi pa diweem jezeem: pa Suez kanalu un gar Persijas juheas l-ħiġi. Kas atteejjas us Suez kanalu, tad-żeek teek uſtureta deejgan taħbiġa starptautiſla sanitaria (us weselibas lop'schanu un tas aiffardsibu atteeżoċċha) pahr-raudsibba. Tilai tamliħofigas pahr-raudsibas eerihlo sħanxi Persijas juheas l-ħiġi Anglija pretojjas un pretojjas. — Tas-pasċha ahrxi konferenċi Franzijas sanitariwswaldes direktors Monods peerahdija, la Indija Angli kotti ma, waretu gandriħ teik, nemas neruhnejotes par higieniſi (us weselibu atteeżoċċha) apstħalku uslabosħanu weetej jo edd-ħiwotaju starps, ladek tur lipiġas, bħistamas feħrgas iżżejtotees ne til ween kotti beexx, bet peenemni arween jo bħistamaku weidu. Ta' peemhekkar ar folku tur mira ppeeżu gadu laiħa, no 1878.—1882. għadha — 243,901 jilwels, no 1883.—1887. g. jau 323,909 un no 1888.—1892. g. Indija nomira ar folku 464,163 jilwels. Ta' tad ariveen waħraf un waħraf. Ra' Monoda l-ġas isteijjas, tad „Anglija c-cenħażżeżez 3avija preeħi Eiropas pateeju kolera un meħra sabriflu“.

Ari par Indeeschu materielo labllahjibu, par taut-faimneezibas un lauklopibas usplantschanu, teel famehrä foti mas gahdats. Ta peem. Anglijä lahdeem isdeweess peerahbit, ta 1894. g. Indijas "magasinas nauda" t. i. kapitals, kirsch salrahtis preelsch baba un truhluma laikeem, isleetots, lat atswabinatu Lankashiras prezis no eivedumu muitas!!

Pēc oficiālām Anglu valdības finālām seimes apgabals Indijā, kurā plosas bāds, esot parvātam 164,000 kvadrāt-jūhdschu leels, ar 36 miljoneiem zilwelni. Tā iad tas ir divreisīs tā leels, kā viņa Eiropas Anglija un arī tā ap-

istabā, bet seftas wibū, fəsehduschees gar milsigu ugurskuru. Lai wareti zil nezik glahbtees no odeeem, muscham un ziteem lulaineem, tad pirmā ugunkstura tuwumā, wehja puše, teel uslurts otris ugunksturs, no fausfām lapam ween, no kura pazelas shwi duhmi.

Pa waſaras karſtumü leeto lä ſeeweetes tä ari wihrerſchi wehdeltus. Bagatneeleem tee taifiti no dahrga, ſmalla ſihda, — nabadſineem turpretim no audella un ellota papira. Korejeeschu dſihwolkli mehs welti mellefim omulibun ehrtibu. Tä peemehraam gultas tur nemaf nepaſthſt. Kä bagats, tä nabags gut us grihdas. Bagatais nu gan paleek ſem ſaweeim gurneem madrazi, — lahdn yuzollas beeſu, ar watti pilditu. Kamehr bagatajam apalſch galwas ar ſcho to pamihlstu preebahſts maifchelis, tamehr nabadſtui iſteek ar 1—2 zollu beeſeem loka fluziſcheem. Kä nu latris ſpehj, tä ari ſedſas, zitam par apfegu ir watets ſihda delis, zitam atkal tigera waj funa ahda un wehl zitam — ſtipra papira delis ween. Lai ari pehdejaits neko daudſ neſilda, tad tatſchu nakadſigalee ari ar to pahreel, jo Korejä leelaſ ar wiſam drahnam gulet.

Bil mas Korejeeschi zeeni meesas tihibu, redsams no tam, ka winti paafisam nepafisht wannas un pirtis. Ari seepes winu semè gluschi welti mellest. No rihtem gihmis gan teel drusjin ar uhdeni apslapinats, bet ta las ween mas lo spehi darit, tad ihsti "tihru" Korejeeti gandrihs nelad ne-atradisti. Karsta laikä juhralneeli, läri upes tuwumä atroodosches laudis mehds "paplunzatees" nereti pa uhdeni, bet — seeweetem schahda "bahdeschandas" heeschaki nesa trihs reis pa gadu stingri noleegia. Laikan gan ta tas yehi minu tihbos".

Par Korejeeschu tizbu runajot jasala, ta ta ir tila — mahnu tiziba. Pehz winu domam wiss gaiss peepilditt ar gareem un ziteem neredsameem radijumeem. No scha garu dwachoschanas zelotes webji. Webtra nabl no valso

Til tahti tiluse bagatä Indija, schis „ne-issmekamais“ Anglijas bagatibas avoos! Japeeshimē buhtu, la sche dīshwo us 4,140,000 kvadratkilometreem (1 kilometris = apmehram %/o werstlii.) apmehram 300 miljoni žilveku, waj us weena kvadratkilometra 60. Ta tad eedishwotaju staits te ir us puši beesals, nela pee mums, Baltijā. Sehts un ylauts te teek 2 reis gadā: pawašara sehja teek sawahlta seemā, rubena sehja wasarā. Neluhkojotees us schahdu semes auglibu un isdewigu ilimatu, Indija teek peemelleta no baba gadeem jau no pat wezu wezeem laikem. Par zehloni mehds buht weenmehr — leetus truhkum. Lai gan weetejas eestahdes arween apgalwoja, ka preelsch schis lißtas nowehrschanas efot sperti wift foli, tad tatschu, la redsam, Anglijas waldbiba pate nela dauds nevareja darit: tai bija japeegreeshas pee priwatas labdaribas gan sawas paschu mahjas, gan arti zitur. Lotti nepatihlami bija Angleem redset un dīredet, la muhsu Kreevija bija pirmā, kura sahla lasit dahwanas preelsch tureenes truhkumzeetejeem, jo Indija ir arween bijuse un buhs Anglijas wahrigakā weeta un tee baldas, la Indeeschi nesahltu ilgotees pehj Kreevijas pawalstneezibas, jo tad — Anglijas fvars paſaulē buhtu drihs ween heigts.

Gruhti buhs masinat tagadejo postu Indija, tur wajadfigs lihdset til daudseem miljoneem ziliwelu! „Melnai nahwei“, bubonu mehrim sche buhs dauds, dauds darba. Naw badam bijis labala, ustizigala pawadona, neskà mehris. Par to war ari muhsu paschu tehiwu mahjäss labu dseesmu dseedat. Lat paschirkstam til 1893. gadà isdoto Kursemes literaturas un mahklaas beedribas sehdes finojumu krahhumu „Sitzungsberichte der Kurländischen Gesellschaft für Literatur un Kunst aus dem Jahre 1892. Mitau, 1893“, tur atronam finas par „leelo mischanu“, kura 1710. gada martà sahluses Muischzeema draudse, pehz balam un afnsfehrgas. Wiss lapi tiluschi pahryilditti, mituschos nemas nepeeralstijuschi, glabajuschi täpat. Ne jauns, ne wezs, ne augsts, ne sems no fehrgas netikuschi taupiti. Rahds muischas lungas lizees isnestees ahra, lat sagaitdu sawu galu sem klajas debess. Weselu gadu, lihds 1711. gada sahlumam mehris plosas wisneschehligakà mehrà, lihds beidsot war noturet pateizibas deegvalposchanu par rahrgeestam behdan un ratsem. Bit leekisti mehris nlaüjet, to v grahda feloshee statell. 1707. g. Muischzeema draudse seemehram dlyhvojuscas 1500—1600 dwehseles, bet pehz mehrà tur warejuschi saflattit tlat

235. — Kad mehris nobeidees, tad prezefchanas bijuse
toti leela. Ari dsimstiba pawairojusēs nedirbetā mehrā.
Bet neluhkojot us wiſu to, 1796. gada, t. i. pēz 80 ga-
deeni wehl naw pilnigi sadſtūfhas rektas, luraas mehris
ſitis, jo Muischzeema draudē dſihwo tagad til 1247 dwēh-
feles. — Naw jadomā, ta mehris Widsemi taupijs. Ari

welna... No wiseem scheem gareem ir „kalnu gar“ tas wiszeenitalais. Winam par godu wisgeruhtali preejamäss kalnu galotnes usbuhiwè luhgshanas namelus. Weenreis pa gadn aplahrtnes eedsihwotaji sche sanah upurus nest. Preelsch un pehz schahdas upureschanas deenas no weetas jagawè.

Kad schahdi „kalna gara“ upuru svehlti ari zita ne-
kahda labuma neatnes, tad tatschu weenâ finâ tee wiseem
par svehtibu: upuret drihlti tilai ar tihru meesu un tihru
apgehrbu. Un tas jau Korejâ ir dauds las. Lai mahni
tautâ nebeigtos, tad par to jo leelâ mehrâ gahdâ tureenes
puhschotaji, fhlneeki un burwji, jo kad tauta mahneem ta-
netizetu, tad ta finams masal gressios pee wineem un tad
teem ari masal buhtu — so ehst. Schimbrihscham weh-
bes scheem paregeem un fhlneeleem „newar“ istilt, jo las
lai pateiftu jaunpeedsimuscha behrnina litteni, las lai pa-
teiftu laimigu deenu preelsch laksam, preelsch behrem, las
lai „uisschletus“ labu kapa weetu sawu tuwato paglabas-
schanai? Wismitaklee un eezeenitalee burwji ir akler, ja
no teem tatschu iatij, sa tee wißwairat un wißgaifschaf-
reds ar sawâm gara ajim.

"Launus gatus" schee burwji mehds aisdſiht dseeda-dami, gan ari ar speeki ſidami us grihdu. Bisgruhtalaſ darbs teem, ſinams, ar paſcha welna iſdſihſchanu if no ta „apſehſtaſ“ mahjas. Schahdu geuhlu darbu tee war ti nalti uſnemteeſ — lahdas tschetras ſtundas no weetas. Tee dſen to til ilgi ar daschadam geremonijam, lamehr ta eespruhl weenā iſtabas laktā. Nu tam uſgahſch ahtri podi wirſu un nu — „welns poda“... Bet lai darbs weiltos lai lahrigo ragaino waretu labali peelabinat, tad mahja ſaimneekam tam jadod daschdaschadi dahrgi ehdeeni un dſehreenti, kuri wehlak, ſinams, wiſt nahl buriwju rihſe. . Pehz winu domam latra ſlimiba zelas zaur lahda kaun-aara mainu tadeht tad ari ſaſragot ar burmire un nozam

mehra bseefmas, kuras fageretas pa mehra laitu un sem
wina schaufmigeem eespaideem. Tur peem, teel apralstis,
la „schi fehrga mehds la avis laut, la siwis sanemt lomä“
un la ta farauftot wifas radneeziwas faites, la neweens
ne-esot no tas pasargats.

Kas nu atteezas us sehrgas nobeigshanos Eiropā, tad
sche mums buhtu japeewed wifadā sīnā wahrdi, kren
Anbers-Rote lizis par lodolu sawai par mehri faralstitat
leelajai grahmatai. Schee wahrdi stan: „Weenigi attih-
stiba isnihzinajuse mehri Eiropā. Weenigi ta to isnihzinās
ari austrumās.” — Kā wifas sehrgas, tā ari schi sehrga
eeweefschas wišahtrali un isplatas wišvatrak tur, kur ta
atrod few labwehligus apstahktus. Pee schahdeem apstah-
keem buhtu japeestlaita pirmā kahrtā netihriba, tad naba-
dsiba, trihlums, nepeeteeloscha bariba u. t. t. Kā „Правит.
Въстъ.“ ralsta, tad tagad finatne atraduse trihs mehra
eenaidneekus, no kureem sehrga behgtin behg. Saweenoteem
spehleem schee trihs zilwezes labdari spehjot aissfargat zil-
welu no wifam mehra breefman; schee trihs ir: t i h r s
d f t h w o l l i s , g a i f m a - u n t i h r s g a i f s . Ge-
wehlot schos labdarus un pakaujotees us eedshwotaju at-
tibstibu un saprahtibu, dauds ahrstu sagaidot it meerigt
mehra parahdischanos. — It fewischli buhtu jamin, la
schis dseedseru trumu mehris ir newis ween tai sīnā loti
bihstams, la winsch ne tik ween ahtri peelihp un ahrste-
fchanai nepadobas, bet ari tadehk, la wina iszelschanos un
isplatischanos, la „Правит. Въстъ.“ ralsta, nelawē ne
aulsts, ne hauffs gaifs, ne juhra, ne salnu weetas, ne mi-
trums, ne vsestrums... Weenlihdsigt mihtas tam ir
wifas weetas!

Kas atteejas us paschu mehra gifti, us slimibas zeh-
loneem, tad schai finā ir leeli nopolni Japanu ahrstam
Kitasato, kusch jau senak strahdajis lopā ar profesoreem
Kochu un Beringu. Hongkongā atrasdamees, Kitasato at-
radis tā faulto mehra bazili jeb mehra dihglti, kura isslati
pehž mineti Japanu ahrsta finam līhdsinotees speekitim.
Mehra dihgllits finams tik masinsch, ka saredsams tik ar
wairofschanas glahses peepalihdsibu.

Kas atteezas us mehra peelipschann, tad ta noteekot reti
zaur ihfu satilsmi ar flimajeem, pat zaur rokas sneegschau.
Bet jo ilgali lahdz usturotees tanis telpas, tur flimneets
atronas, jo wairak efot jahaidas no peelipschanas. Tapebz
doma, la flimibas dihgli eeteek wairak zaur elposchanas
organeem eelschau. Ne par westi mehs fastopam wezu laiku
mehra apralids teikumus par — mehra fehrfigo „nah-
wigo dwaschu.“ Bes tam ir daudskahrt eenehrots, la
drehbes, wescha un zitti no mehra flimneeleem leetott
preeschmeti war ainsnert fehrgu us tahlam jo tahlam weetam.

Kas mi atzejas uz karantinam tā aizsardzības līdzsleem, tad pilnīgi drošīs arī fihis līdzsēlīs nav, ja gan viņa svāra newar vis noteigt. Vislabalais un drošakais solis ir — nobeigt jaun ugumi tā slimnieku usturas veetas, tā arī viņu leetas. Uguns tīhra vislabak, to atrada 1879. gada Jelgavā, to būhschot leetot arī tagad Indijas valdība, nodedzinot weselus netihrus pilseņtu „Iwartalus”, kuros iestītos mehri perelkus.

palihobsbu isdara feloschas leetas: slimà drehbes preefen papreelfschu lahrts galà, paivehdina kreetni pa gaisu un tad „isslapè“ la put ween. Lahdejadi grib peemahnit „tauno garu“, lai tas notizetu, la patiis drahnu wallatajs nu jau fanehmis farwu sôdu par gara aislaitinaschanu.

Schahdā gara tumshā smok wehl schi taufina.
Autora pēsīhme. Apzerejums fastahdits gan pehz
pascha nowehrojumeem Korejeeschu zeematōs, Ussuri apg.,
gan ari pehz Kreewu wehstnezibas padomneeka Pekinā,
m. Vebstia sevalktan metri. V. L.

Gelos trunkschua uretineeki

Uj daschu Londonas ahrstu-higienistu usmudinajumu nodibinājās Anglijā „elas trolschna pretineku” beedriba. Vini savā programā cīsrāhda, ka elas trolsnis weizina daschas slimibas un rada stipras nervu slimibas. Sirgu un twaika weetā wajagot eewest eleltrizitati, gahdat par eelu brugeem, par kureem war braukt bes trolschna, aprobeschot kleegschanas un „musizeschanas” teesibu pa eelam, — tahti ir beedribas mehrki. Beedru slaitā atrodas arī ne masums parlamenta lozeltu un ar pēhdejo palihdsibu beedriba arī vangstī līsumu var likumi vilsehtēs.

"Sweefly" stabs.

Arabijā atrais tāhds, kuram tāhds pat eespaids
us zilwela organismu, lā haschasham, alkoholam u. t. t.
Wīnch iſſlatas lā mass kruhminch, ar spīhdoscham lapam
un ſarīneem, lura ogam peemīht ihpaschiba, radit „ſmeelius“.
Wajaga tilai ogas ſaberst pulverk un eenemt tāhdu maſu-
minu un tāhda eespaids tuhla parahdas: zilwels ſahl
ſmeetees, „dejot“, lehlat un pee tam wina jautriba pee-
nemas ar latru minuti. Pebz tam tas eemeeg dſlā meegeā
un pebz atmoshāndas til gruhti atzeras, kas ar winu notika.

slarp zitu ari to, ta sche Daugawa aissalst, ostas isdewumi
jeelaki, ta frakts, ta ari apdroschinatschana dahrgala.

Berams, ja viži schkehrschtja jaunā dselsszeka buhws fahlschanai tīls brihsumā nowehresti un tā pebz mas gadiem muhsu „Deewa semit“, kursemē buhs gatawas diwas jaunas dselsszeka linijs, kuras buhs par svehtibū scho liniju tuvalai un tahlakai apkahrtnei.

Pret sirgu sahdsibam sawstarpigi apdroschinaju-
schees Edwales pagasta faimneeli, Kursemē. Kā Peter-
burgas awise „Мировые Отголоски“ sino, tad schis ori-
ginalas apdroschinashanas beedribas statuti iau fastahditi
un tilshot zelti dreihsumā preelschā apstiprinashanai. Wiss
pagasts, pastahwoſchs no 80 semneelu mahjam, tizis fada-
lits 4 dalaſ. Kad gaditos weenā dala ſirgu sahdsiba, tad
wisa ta apdroschinashanas eezirlna faimneeli nem dalibu pee
palakdīſhchanas un saglu melleſchanas. Bet lad nu ne-
lahdā ſinā ne-isdotos sagto ſirgu dabut, tad pagasts fa-
malsa apſagtam puſt no ſirga wehrtibas.

Teescham eeteizama paschpalihdsiba, masinat leelo launu, las zelas zaure sirgu sahdsibam muhsu laukfaimneezibai schinis gruhtös laikös.

Nariva lähma jauna meita, lä „Postimees“
sino, baptisteem to aukslä uhdenni kristijot tä sasaldejusees,
lä no tam palikuse flima un — nomiruse.

c) No zītām Grieķijas pusēm.

No Peterburgas. Nesen finojām, ka sahds Ali-
weerdows sahzis ahrstet laudis pret dsehruma ligu. Tagad
nejauschi issinajuschi, ka wina sahles ir — spiritus,
kur à wardes mehrzetas. Pehz schi atraduma reti
lam eepatilsees fewi ahrstetes ar til — sawadi sagawotam
sahlem.

Aisgahjeju jautajums nodarbina peenahzīgās waldibas eestahdes. Muhsu zeen. lašitaji jau sīn par se-wischlas aisgahjeju wirswaldes dibinaschanu, kura lai waditu, pahrsinatu un nolahrtotu scho preefsch walts un sadfshwes til swarigo leetu. Schinis deenās nu isnahzis un nodruklats „Praw. Westn.“ garsch zirkulars, karsch plaschi pahrrunā scho swarigo jautajumu un dod aisgahjejem zil daschu labu padomu. Mehs peewedam sche zirkulara galwenakās weetas. Tā la pehdejā laikā aisgahjeju kustiba stipri peenehmusēs, tad zaur to swabadas semes Sibirijs fahluschas stipri ween truhlt. Waldibai jau isgahjuschā gada wasara nahjās gruhti eerahdit wiseem aisgahjejem nomeschānas weetas, tā la beidsot bija jausbod gubernatoreem ne til ween neisdot wairak atwehli, bet ari apturet to zil-welu aisheloschanu, kuri jau bija atwehli dabujuschi. Nelubojot us wiſciui uſgahjeju maijanatčānas nouhja sperteem soleem, isgahjuschā gadā dewās par Urala falneem wairak nelā 200,000 zil weku. Til daudsi nu newareja swabadas, patihlamas un noderigas semes dabut, kadeh ari 12 progenti (weena astotā data) no schi ūraitka — dewās alkā atpalat us dīmteni. — Ir peerahbits, ka pirmais un galwenakais schahdas atpalakdostčānas eemeslīs

bija tas, ta Sibirijas valara gubernās wairs nebija da-
bunama eestrahdata, usplehsta seme, kuru aifgahjeju leelu
leela data zereja dabut. Weetas, fur wareja nomestees, bija
waj nu siepe, waj atkal milsu meschi (taigas). Un lai tur
eerihsotos, wajadfigs dauds barba, dauds publu, dauds —
lihdselli. Bes tam schis weetas ir ari tahtu no zekeem,
no zitām apdīshwotām weetam, zaur so gruhti ne til ween
fawus raschojumus pahrdot, bet ari scho to, wispirms jau
labibū sehllai — nōpirkt. Ari no pētnas dabušchanas
pirmajā laikā nav sche ne runos. Kas atteezas ari u
schahdām weetam, tad Toboſſlas un Tomſlas gubernā to
jau — peetrughis. Stepes generalgubernatora pahrvaldibā
atrodoschās gubernās til tad atkaus nomestees, kad wiſs
schis aifgahjeju jautajums tils galigi nolahrtots. Leelati
brihvi semes gabali atronas wairs til Jeniseiflas gubernā,
bet naw ja-aismirst, ta schi guberna ir dauds tahtaku, dauds
gruhtali aifsned sama un ta eedīshwoschanās tur schim
brihscham ir til pat gruhta, ta slahtalās gubernās, un daschā ūnā
pat wehl gruhtala, jo nepeezaſchamalee usturas lihdselli sche
jau ta ta ta dahrgi un leelam baram aifgahjeju nonahkt
tee top wehl dahrgali. Wisu scho eevehrojot, Waldiba at-
ſinuse par nepeezeſchamu, iſſlaidrot ſemineekeem zaur wee-
tejam walbibas eestahdem, lahdas tas leetas aif Urala
lalneem ihſti ir. Lihds ar to zirkularā teel aifrahbits u
otru, foti labu un praktiſtu lihdselli, lahdejadi eepafiltees
eepreelsch ar fawu jauno dīshwes weetu: — iſſu hitt
e e p r e e l f c h u ſ t i z a m a s p e r f o n a s k a i ſ l u h k u ſ ,
tas lai redsetu ar paſchu azim weetejos apstahlfus un ee-
pashtos wiſpuseji gan ar semes labumu, gan ar klimata
eepaидu, gan ar ſaimneegiſſeem jautajumeem. „Waldibas
Westneſis“ paſino, ta ſchahdi iſluhki war braukt turp
un atpakaſ par paſeminatu maſku. Beidsot eelschleetu mi-
nistris greeschas zirkularā pret patvaligu, ne-atlautu aifee-
ſchamu un usdod Sibirijas gubernatoreem, gahdat par to,
ta neweenam netiku ſeme eerahdita, lam naw peenahzicas
dīmtenes gubernās atwehles. Kad eerastos ſemes iſluhki
un iſraudſtaji, kureem ſchahdu atwehku naw, — tad tee
naw atſhusta.ni par aifgahjeju pīnivarneefem. — Tahlat
feek uſdots Eiropas-kreevijas gubernatoreem, paſinoat at-
lahtibai, ta patvaligi aifgahjeji nedabūs ne ſemes, ne
naudas pabalsta. Bet ſhogad naudas pabalſis preelfſo
aifzeloschanas newar buht leelaks, ta 5 rbt. latrai gimenei

pabalsta galā nonahlot, preelsch mahju zelschanas ne-
buhs wairak tā 30 rubku. Tīk taht schis jirkulars, kurſch,
tā zeramis, atturēs zīk daschu labu no weeglprahdigas dīsim-
stenes atſtaſchanas.") Ari „Kaunas gubernas awise“
pozehluſe ſawn halsi pret to, tā Schauku un Poneweschaſas
aprinkos eweefusēs tihri wai aifeſchanas fehrga uſ Afriku.
Lewis ween jaunelki dodotees turp, ne til ween amatneeki
ſweefshot ſawus amata riſkuſ peē malas, bet ari ſalpi un
algadschi, pat tāhdi, kas newar panest nelahda gruhta
darba, pat tee dodotees prom... Wispahrigi muhſu wa-
lara gubernu apdīshwotaj, tā augſchā minetais oſizielaſis
organs teiž, eſot foti dedſigi aifgahjeji, jo uſ muhſu pla-
neta nebuhschot gan wairs neweenas weetinas, kur ne-
atruſtu lahdu, ſchī apgabala „aifgahjeju.“ „Uſ kureeni
gan naw pehdejōs laitds ſawas lahjas greeſuſchi
ſchee nabaga, iſſalkuſchee lauſchu bari, lai dabutu ga-
balinu maiſes?“ tā iſſauzas „Koneu. Губ. Вѣд.“ Isleekas,
bet tā wiſt gribetu turp tīk, kur „ne wehſmina nepuhſch“.
No weenas weetas uſ okru tee tur ſtaigā, lihds beidsot ſchā
waj tā — nobeidſas... Tagad tee leek wiſas famas
zeribas, ſawus lalimes ſapnuſ uſ — Transwahla brihw-
walsti. Bet tā daudsas no tureenes dabutas aifgahjeju
wehſtules peerahda, tad tur eet bresmigi ſlītī... Ar
1897. gada 1. janvari nahza ari ſpehlā likums, pehj kura
Transwahla (Afrīka) teik eelaisti til tāhdi aifgahjeji, kuri
war uſrahbit lahtigas no Transwahlas konſula wiſetas
(apſtempeletas) pafes, iſ kurām ſlābri redſams, waj aifgah-
jejam ir peeteekoschi lihdselli uſturai un waj wiſch ir
ſpehjigſ toſ ſew nopeinlit.

eewilzjigus tehlojumus, kurnis aifgahjeji pehrngad peed sij-
vojuschi Sibirijs.

No Odesas. Kä „Duna-Zeitung'ai“ sino, tad tur
nefen atbraukuse kahda jaunawa weetu mellet. Kahdā pa-
ahstamā weetu apgahdaschanas lantori tai isdeweess it drīhs
„labu weetu“ dabut, par mahjskolotaju pee kahda muisch-
neela behrneem. Turp us semem aibrauktse, jaunawa ne-
nasumus isbijas, dabudama sinat, la muischneels naw ne-
nas prezejees, la ari behrnu tam naw, bet to weetā —
ielaba, ihsta Don Schuana slawa. . . Bes kahdas apdo-
naschanas jaunawa greesas us Odesu atpakal un nehma
veetas apgahdaschanas lantora preekschneelu „us grauda“,
noprastidama tam isslatdrojumu par tahdu negehligu krahp-
chanu. Tam nu netruhla eemeslu preeksch aibildinaschanas,
gan raduschees pahpratumi, gan adresu newiltscha pah-
nainischana u. t. t. Lihds ar to tas jaunawai eeteiza
kahdu „angsta muischneela namu“ Odesa. Bet schis
namu“ truhlijas par kahdu pasjistanti „attiyatu
namu“. Til patejzoteek sawai apflehrribai un duh-
schibai jaunawa isbehga is dwehsetur pirjeju nageem
un zehla tuhlin suhdsibu vret weetu apgahdaschanas lan-
tora preekschneelu, kutsch par sawu neleetibu, la zerams,
velnitam sodam wis neisbehgs. Bet wezaki un jaunawas,
ismanateeß!

No Sudakas (Krimā) mums ralsta: Sudala ir neesis ar kahdeem 500 eedishwotajeem un atrodas Feodosijas apriņķi, pašas Melnās jūras malā, tā sauktās "Krimas Italijas" jaukajā weetā. Schejeenes eedishwotaji ir pa leelalai dalai Tatari, — tad Krewei, Turki, Bulgari, Schihdi un reti kahdas zitas tautibas zilwelē. Paschā Sudala un vinas apkārtne schejeeneeschī nodarbojas veenigi ar wihs un dahrskopibū. Pehdejā tilk fastopama ēre reteem bagatneekiem un tā tad arī ir pavisam palaista un panihluſe. Turpretim wihskopiba sche ir loti plāscha un tā arī ir kreetni eerihlota. No tās top raschois labalais valtais un sarkanais wihs, luresh nahk wispažrigi pahrofchana sem pasihstāma nosaukuma „Krimas wihs“. Isveizigalee un saprahtigalee wihskopji ir Tatari. Tadehkād arī zittautibas wihsa dahrīsu ihpaschneeli tura weenigi Tatarus par wihsa dahrīsu strahdneeleem un aplopejeem. Wihsa dahrīsa eerihlofchana prasa leelas puhles un leelus isdevumus; wajadīga arī labi dīsli ralta un ar humuſu bagata seme. Pehdejā lalkā wihsa dahrīsus sahī eerihlot arī us palalneem, kuros atrodas stipra, zeeta grants seme. Sche tad top ralas dīsas plantaschas. Plantaschu raschanas darbs prasa leelas puhles un milfigi leelus isdevumus; tadehkād schahdus usnehmumus isdara weenigi leeli bagatneeki. Wihs ir loti lehtis. Pagahjuſčā gada raschas wihsu var dabut piekt sahlot no 2—3 rubli vēdrā. Wihsa zenu leelums atkarās no tam, kād wihs vēzs. Jo vairak gadus wihs gulejis pagrabōs, jo arī veen kas ir labaks un stipraks un tābdam zenas ir arī ārveen leelakas. Ja bijuse laba, isdeviga rascha, ir tad ārudenī, oktobra mehnesī, pēc wihsa eewahlfchanas un ūneelchanas wihsa zengs ir loti semož. Iebū wihsu tad

var dabut pirst par 100—120 lap. wedrā. Schejeneeschi oser foti dauds wihsa, fewischli bagatneeli, wihsu dahrsu hpschneeli to dser pastahwigi tilpat ka uhdeni. Ari veenfahrshi plantaschu strahdneeli nepalaisch neweenu ahr-ahrteju gadijumu garam; ja ween nauda leschā, tad trihs, schetri fametas lopā pee weena wedra wihsa, tur tad to ulschodami peedseras itin brangi. Alu un schnabi sche oser foti mas. Bairischu alus, famehrā ar wihsa zenam, sche ir tott dahrgs. Weena pudele Feodosijas bairischu

alus mafā 15 kap. un Rīgas „Waldschlösschen“ 18 kap. Tataru alu, wiñnu un brandwiñnu nemas neleeto; wiñu religijas likums to stingri aiseeds. Sudakas turumā atrodas lahma leela Tataru sahdscha, ar lahdeem 1500 eedsihrotajeem. Sche atrodas wineem ari skola un deew-luhgschanas nams. Sawu Mohameda tizibū winsch (Tatars) tura kotti svehtu un wiñus dotoš preelschrafsstus sawās svehtdeenās un svehtlōs mahjā, skolā un deew-luhgschanas namā ispilda kotti lahrtigi un stingri. Pehz wiñu tizibas likuma winam brihw turet tschetas feewas us reisti, bet scha likuma nosihme ir dñishwē kotti reti fastopami. Tikai reti bagatneeki apseerojas ar diwām waj trim seevam. Bagatalee Tataru, bes jau minetās wiñkopibas, nodarbojas wehl ar lopkopibu un tirdsneežibū. Pehdejā wiñi ir kotti weissi un ismanigi. No lopkopibas leelakee eenehmumi wineem ir no aitam, kurām aug leela, beesa wiñna un to tad pah-dod par 30 kap. mahzīnā. Dascham Tataram ir lihds 200 aitu. Winas ganas deenu un nalti, wasaru un seemu osolu un reekstu meschu pakalnds, weena zilweku un lahdu peezu sumu usraudisbā. Suni top tureti par sargeem, lai leelajam aitu baram neusbruktu wilki, kuri ari schejeenes Taurijas augstalo pakalnu osolu un reekstu meschōs ir returnis fastopami. Wairak us seemelu puši daschi Tataru nodarbojas ari ar semkopibu. Kotti pawierschi apstr. hdatā semē wiñi tad sehi kweeschus, kulturusu, faulgreeses un stahda kartupelus. Saprotams, lai gan sche ir ar humusu bagata jeme, tad tomehr pee fliftas, nefaprähtigas apstrahdaschanas rascha ari ir kotti wahja. Semi Tataru apstrahdā pa leelakai dala ar wehrscheem. Redseju wairak weetās, kur Tataru pee semes usarschanas weenā arklā eejuhguschi schetrus lopinus: diwus wehrschus un diwus sirgus. Weens strahdneels tura arklu un otris lutscheere lopinus. Naba-sigalee Tataru pelna sawu deenischku pahrtiku ralldami viñna dahrsōs plantaschas. Pee schi gruhtā darba Tatars steek ar fausu maiñ un tibru, auksu uhdeni; reti tad winsch uswahra lahdu fistu supu lopā ar rahzeneem un vehrschi taukeem. Maisē ir zepta no wairak fortu milteem un ta ir kotti melna un fatura ari kotti mas baribas weeln. Tapebz tad ari Tatars smagu darbu strahdadams kotti beeshi ehd: lahdu brihdi pastrahdajis, uslosch reezeni melnas maiseis, nodseras auksu uhdeni no leelas muzas, tad sjojoch wehderu un strahdā attkal tahtak. Pee tahta darba, lahds Tataram ir ihsti pa sobam strahdat, winsch ir schallis un pallaufigs; turpretim pee netihlama darba tas ar kotti flinks un tadehl weenmehr flubinajams. Kotti ja-targajas Tataru aprunat, apsmeet, preekrayt un bes lahda reemefla zitadi lo kaunu, nižinajamu winam darit, jo winsch ir nīknis, atreebigs. Ja ar wiñu apeetas godigi, tad winsch ir uslizamakais beedris; wiñch tevi tad eemed ianā (istabā) dñishwolli, leel us gribdu, kur pallahtas da-chadas isrotatas segas, apsehstees, tad pazeenda ar sawu tabalu un nemas neapstahdamees stahsta daschadus interefantus nostahstus par sawu dñishvi un sawu līkteni. Beigas wehl gribu preefihmet, ja tagad, seemas mehnenschōs, laiks ir kotti nepastahwigis: temperatura mainas latru deenu un tadehl tad ari tagad sche ir kotti neweseligs gaiss. Peemehram: weenā deenā ūls pē 10° R., otrā lihst leetus un treschā deenā termometris rahda ehnā 13° R. ūltuma. No sneega sche naw ne rehtas; schoseem ari nekad sneegs che naw bijis. Laiks pa leelakai dala slajdrankis. Beeshi veen puhsch auksu seemela rihta wehji. Pagahjuschi gadā ap scho lailu sche bijis dñiskh sneegs un ari pastah-vejis ilgatu lailu stingrs ūls. Wairak seemelos krimas ūtsalā sneegs uskriht beeshi, bet tas tad ari ilgali nepastahw, kā diwas, trihs deenas. Blihdenes Krifchus.

Sudak, 19. janvarij 1897. g.

No Riga.

Uf Rigu — un ne tilveen uf Ufriku un Sibirtiju vodas ari drusku par dauds kautini. Ta peem, „Rischl-Westin.“ aksrahda us to, ta pehn pawafari nahluschi us Rigu i talpi, i bijuschi salmeeli ar saweem surgeem, saeveem rateem, ar wifam leetam, wisu gimeni. Te nu tee nhluschees la nela aplahrt pa schenkeent un eebrauzaniam vectam, pa mallas schluhnekeem un „behnineem“, lihds amehr eestahjees rudens un nu isheidsees parwifam no emem lihdsnemtais grafits. Nu bijis leelu leelai datai adodas atkal — mahjup, jo pelnas newarejuschi wis neahdas dabut. Kam Riga now radu waj pasifystamu, tam otii gruhti weetu dabut — isuemot fewisichlus laimes atgadijumus. Gan nahk arween jaunas fabrikas klaht, betari sche, ta wifur, ir darba peedahwajumu dauds wairak, nela spehj usnaemt un leetot. To deretu eewehrot wiseem eem, las zerè us Rigu atnahlt un sche — „laimi atrast“.

Sawada Kesa. Ka meli un joli wiſur neder, pee-
ſihiwoja ſchinis deenäs lahdz Ridſeneels D. — Maſlawas
vreelfſchpilſehtä. Pee wina eeronas valarä zeeminsch, kutsch
grib palilt pa nałti. Var nelaimi peetruhſt ſpilwena.
D. dodas pahri eelai pee paſthſtama laimina aifnem-
ees ſcho nepeezeſchamo ziſu peederumu. Atpakat nahtot
o fateek nałtſauzejs, kutsch ſpilwenu D. paduſe eeraudſijis
vaizä, kur wiſch to nehmis. D. grib pajolot un teiž, fa-
ſot — ſadſis. Bet nu nałtſauzejs iſpilda faru peenah-
umu un wed „ſagli“ uſ poliziju. Gan D. ſpeesch nałtſ-
auzejam ſaujä 20 lap. Ia „atpiſchanas naudu“, bet uſ-
ibtiagis waſtneels now wiſ ar tiſ mas meerä, taſ vagehr

wairak lā rubli. D. negrib til' vands dot un tā tam nu
jazēlo waltneekam lihds, jo nelas nelihds, lā tas apgalwo,
wirsch esot spilwenu til' „paleenejs“ ween. Par laimi
gadas pretim nahst ta paſča nama dwornikam, tur D.
dīhwo. Maltssauzejs to fauz palihgā, aīswest „sagli“ us
polziju un te nu — iſdodas atswabinat newainigo spil-
wena aīsnehmeju no flismas.

Nigas Latweeschn teatri israhdis: treschdeen,
29. janwari: A. Hackenthala statu lugu „Jaunlaiku lau-
liba”; svechtdeen, 2. februari: Ferdinandia Raimunda „Bil-
wezes naidneels”; treschdeen, 5. februari: Seiboltu Jekaba
„Mahjas naids”; svechtdeen, 9. februari: „Preziosa”.

Treschdeen, 22. janvari israhdijs N. Kneiselsa preezehleenu joku lugu „Kahsu preefschivalars“ un svehtdeen, 26. janvari Dr. Schillera behdu lugu „Orleanas jaunawa“. Atteezotees us israhbito lugu „Kahsu preefschivalars“ til ihsi preefhimesim, ta tahdu, til balaganislu lugu israhdischana us muhsu galvenas statutes pateest ir par launu. Latweeschu teatrim vispirma lahti ja peekopj muhsu paschu dramatiska literatura un tad no zittantu darbeem jausned tik tee eewehrojamakée, kam pateest kahda nosihme. Kapehz muhsu labatas lugas, ta N. Blaumana „Pasuduschaits dehls“, Aspanijas „Saubetas teefibas“, „Neaiffneegts meyrikis“, „Ragana“, „Waidelote“ u. t. t., u. t. t. wairs tif ilgi neteek israhditas? Latweeschu galvenala teatra usteuwums ir, eepafishkinat publiku ari weenmehr ar muhsu jaunaleem dramatiskeem raschojumeem. No Scha stahwolkla statotees jawaizā, kapehz neteek uwestas lugas, ta Seibolta „Jaunais sfolotajs“? Par teatris darbibu un peenahkumeem pee gadijuma plashcati.

Nigas pilsehtas teatris israhdis: treschdeen, 29. janvari: „Carmen“ (weesooses Sigrida Arnoldson); zeturtdeer, 30. janvari: opereti „Waldmeister“ un peelidene, 31. janvari: „Der Barbier von Sevilla“ (heidsamo reisweesooses Sigrida Arnoldson). Slawenà Sweedru dseeda-taja, ta fauktà Sweedru lalstigala, kura jau peedalijäas diwås lugås „Mignon“ un „La Traviata“, peewilla milsigu flaitu publitas. Teatri, lai gan zenas stipri pa-augstinatas, bija wifas weetas ispahrdotas un daudseem wehl bija ja paleek bes bileteli.

Wehl studentu stipendiju leetā. Muhsu kritissee apskati, aisrahdižumi u. t. t. studentu stipendiju leetā daudseem toti sahp. Un lā nu ar' nesahypēs! Dascham labam eesnahzis masak timpu, dascham masak lasitaju, dascham atskandrānd israut is rošam warenus paschlabuma weizinaschanas eeroisħus u. t. t. Bespartejislas tautas isgħiħibas weizinaschanas beedribas wahrdi ween jau d'sidrot zif dascham labam palek nelabi ap' firdi. Un war wehl notiħt patleetas, ka daschu labu muhsu aisrahdiżumi pat pret paschagħribu pepspeċi i scha' pehdejā leetā lo darit. Zarangatak u swilikt newainibas plihwuru. Leelusi un warisjejti jau wijses laikds bijuschi. Ka uſtaħħamees studentu stipendiju leetā ar fareem preeschlikumeem un kritisleem apskateem par lihbissħenej i svalischanas weidu eegħu hsim ne weenur wsen, bet weselu baru fibwu eenaidnekk, to sinajam, bet ja meħs tomehr nebaidjamees, tad tas' notiħa pasħas tifxarigas leetas un studentu stipendiju naudas dwejjas pubblikas, lā ari it feiwichi paſchu masturigo studentu labā un stipendija zeribā, ka tauta wiſu pahrbaudidma finn is-schikt, lam taifsiba un tas' aifstahw tas' intereses. Un ne-weena ween fibme jau rahda, ka muhsu wahrdi naw webbi ġurati. Noteek ar' leela domu un wahrdi zihna. Tas-wijs leetu, lā minn is-ċhekket, wirijs no minn provonetas tautas isgħiħibas weizinaschanas beedribas noddin binaschanai pretim, jo ilgħali tas' tā, lā liħo schim, nevar eet! 'Leeta ijanoss id-drojas un janem pareijslas un labaks miriseeg.

Kahdā deenā pee mums redakcijā peenahk trihs studenti, kuri salas „representejoj“ i f u s tos studentus, preelsch lureem „Deenas Lapa“, lā wina pate sala, „us nehmuses tās puhles“, fanemt un isdalit tai no tautas slah- peenestu stud. stip. naudu. Ka schee studenti-representanti peede-reja pee teemi studenteem, furus „D. L.“ jeb pareisal „D. L.“ ar tautas naudu pabalsta, neschaubamees. Weenā no teemi pasinām kahdu „Deenas Lapa“ lihdsstrahdneelu un tās fildigu aifstahwi wiſās weetās un leetu leetās, kutsch Rīdsineeleem labi pasibilstams is beedribu dſibwes. Schee studenti muhs suhds „Mahjas Weefi“ usnemt aifrahdižumu: 1) la „Deenas Lapa“ stud. stip. naudu wiſ „neisdalot“, bet „noodot“ un 2) la wairak la 600 rbl., kuri no 1896. gada sahtuma lihds **rudenim** palikuschi neisdaliti resp. nenodoti ari nesuschi prozentus, weselus 18 rublus, la to jau „D. L.“ 1896. gada 264. numurā sajizuse. Kungi wehl wehlejās, lai minot, la isdotās „kvīhtes“ ne- esot wiſ „ſchaubigas“, bet newareja labi atzeretees, waj „Mahjas Weefi“ mas par winu kvīhtschu ſchaubigumu to rakstījis. — Un tā ſchis trefchais punkts palika. Mehs gribam druzīn nogaidit, to „D. L.“ par ſcho leetu teiks un tad til nahlt ūlāja ar ſchis naudas „nodoschanas“ kahrtibas tuvalu apluhloſchanu, la ari ar tv, kahdā ūlāra ūlāhv ta weeta waj „banka“, ūlātautas nauda usglabajas, ar paschu „Deenas Lapu“. Bet pee ſchahda darba ūkteeſ mums ſchimbrihscham buhtu loti nepatihkami, jau tadehk ween, la tad mums, la jau „M. W.“ 4. num. teiks, nahktos wilkt zita kastanuſ is oglem ahrā, lamehr mehs ūwarigo studentu pabalsta jautajumu no tautas puſes til tadehk zehlām ūlāja, la to turejām par noſeezugumi, til ūwari-

tautas leetā lusu zeest un negraisit, neaplarot to, las wi
fādā finā wiwpahrigai tautas fadsihwei laitigs, — laitig
newis ween tagadnē, bet jo leelakā mehrā nahlotnē. —
Ka muhsu aishrahdijumi ir bijuschi pateeši un dibinati, ta
peerahda peemehram jau tas azis trihtoschais apstahllis
la „Deenas Lapai“, kā wina leelas, neteek wis „nesta naudu
lahti ar luhgumu to **fanemt un isdalit**“ til leelā mehrā
kā tas notila pehrn. Lihds schim wehl tai naw fanahzis pu
tit dauds kā pehrn. Ja nu „D. L.“ un tās turvineeli nesanem
pehdejos speskus, — warbuht pat luhdai bankai palihga
nahlot, — tad truhzige studenti zaur schahdu „D. L.“
rihloschanos schogad dabūs dauds masak. — Ja, ja, „D.
L.“ wajadseja wairak ruhpetees par studenteem, nela pascha
par sawu — sawu un godu, par sawu veeriteju slaito
wairoshanos. — Un nu beidsot wehl luhds wahrdins
par to „nodoschanu“, jeb kā mehs fazijām „**isdalischau**“
un teem 18 rbt., kuri kā prozentti eenahkuschi luhds 1896
g. rudenim, rihlojotees, waj „scheftejotees“ ar stud. stipendiju
naudu. — „Deenas Lapai“ pate tak latras lukihtes preelsch
galā un ari wehl luhds schai deenai raksta: muhs luhd
fanemt un **isdalit** truhzigo studentu starpā u. Un 1896
gada 264. numurā „Deenas Lapas“ redakzijsa pate sala
la tai pehrn pawisam eemakkati 1262 rbt. 16 kap. o
luhgumu, tos **isdalit** sinamo pulzinu starpā un raksta
beigās ta alkā apsolas no wifas firds un ar preelu „**is
nemtees tās puhles**“, to peenesto naudu fanemt un studen
teem tāpat **isdalit** i 1897. gadā kā pag. gadā. — Tah
sak mehs redsam, kā 1896. gada janvari isdaliti til 570
resp. 620 rbt. (eeslaitot luhdam studentam sevischki pasneegtn
50 rbt.) bet leelakā data 642 rbt. 16 kap. til wehl us gado
beigam daschabobs termins (Peterburdsneleem 2. sept
115 rbt.; Rīgas polit. 7. sept. 146 rbt. 25 l.; Maslawas
stud. 24. sept. 112 rbt. 50 l. un Jurjewas 24. sept. 247
rbt. 50 l.). Eeslaitot schis sumas mehs redsam, kā aiz
suhtits pat par 91 kap. masak naudas nela no tautas
preelsch stud. stip. eenahzis. Kuri nu bes tam wehl i
prozentti, kas ar tautas naudu rihlojotees eenahkuschi
Gluschi weenlahrschi, tee un ari wehl min. 91 kap. tautas
stip. naudas isleetoti gluschi zitadām wajadfibam un
mehrleem un newis preelsch teem, kureem par labu nauda doba

Afbilde „Balsii“. „Bals“ lehnà gulbjá vseesmine (Schwanengesang) 4. numurâ, kura ta it pasemigi atsifstas ka esot „fawu teesu“ dabujuse, peerahda, la ta ni weenreis, un laifam gan us ilgatu laiku, aplufis, lihd lamehr fawu „dabuto teesu“ (la pate teiž) jil nezik peemirsis

Tu, „Bals“, fawâ 4. numurâ gruhti nopushtees: „p a faule top wezaka un wezaka, bet aifwee jaunas leetas noteek schini faules apspih detâ behdu eelejä“. . . „Das läßt tief blicken, teiltu pasifstamais Wahzu taatas weelneels Sabors.

Bet mehs, jaunaki zilweli, atstahsim „wezo awisch laftajū“ wina brihnumeem par to, la „Mahjas Wees pi s“ isleeto latra pilsona teesibas, no zit u sbrukumeem atgai natees, un jautasim labal ladeht „Balss.“ schi zentiga Mahjas Weesa Len gataja gada galā, ladeht wina nela newar atbilde us to, lo „M. W.“ tai no prasa? Ja, ja, kusu zeeschana ari ir atbilde, mihska „Balss“. . . „M. W.“ ilga kusu zeeschana us Lawām lengaschanam Tevi padarija par dauds pahrgalwigu. Nu Tu fargasees muhs astiitt. Ne baidees par to, la mehs Tew parada palisim. Beel labal kusu. Pildi fawas flejas beeschaki ar teesham la beem ralsteem. Lihds schim jau leelu leelsa daka no teem bija tikai „M. W.“ lengaschanas ralsti. Un lahdumuu tee Tew atnesa?

Nu, Tu Tawu tagadejo stahwolli labaki pasihsti. Bet par „behru awisi“ Tu nesobojees wis. Atzerees ari Leela Tilum Mahzitaja wahrduis: Laideet u. t. t. Mehs turpretim Lew dotu padomu, eerihlot ari pee mums „floklu preelsch ma htem,“ la Tu to sino is Italijas. Preelsch ta Lew buhtu ap-brihnojamas gara dahwanas, la — — „godigai lauzene-zei“. (R. Gr. kungs, lubdsu, nesmejatees, tas ir nopeetnis preelschlismus.) — Zaur to buhtu wiseem libhseis: Lew jau buhtu tad zits darbs, zita pelna un Taweeem lasitajeem nebuhtu jaflausas Tawi kengashanas raksti, kuri peh Taweeem paschas wahrdeem naw nelas zits la — „tulfscha falmu tulfschanu,“ — jo abonentus tee Lew ne-eenes wis, la Tu zereji. . . „Gossen und harren“ ic. . .

Slepšawiba. 20. janw., starp pulksten 6 un 7 walara, us pilsehtas plawas aiss Wikuma augstumu dahrja, us lažju zelina starp Altonawas un Sektu eelam atrada lažda nepasihstama, wideja wezuma Schihda lībli, kurš bija leelisli fakropkots ar nesin laždu rižlu. Nelaika drehbes, ta ari pulksteas un mals ar naudu nebijā aistitti. No teesas pušes tuhlit sahla ismellešchanu un tagad ir isfinats, ta nolautais ir Schihds Abrams Lāmichens no Kursemes gubernas, tirgojees ar sirgeem un pa sigrū tirgus laiku eeradees Rīgā un apmetees „Kursemes“ eebrauzjamā meetā. Atmenu eels.

Nelaimes atgadījums. „Fenissa“ wagonu fabrikā strahdneiks Frīzis Semers 22. janvārī pēc rinka sahga ne- usmānigi riħlodamees, kā arī aissargu liħdselu truħluma deht, jaur nosveisti dehli tħla fahndis eewainiots, kadehk wiñi nosubtija uż-pilseħtas flimnizi aħrejsech dan.

Teesfleetu nodala

Teevleedu jautajumi üm atbildes

Jautajums: Vai pagasta vezlam weenam in teesiba, usnemt is otra pagasta sawa pagasta fabeedribā jaunu lozelki bes weetneku pulla spreeschanaas? Jautajums jihmejas us Widsemī.

Atbildē: Jaunu lozelku usnemšanā pagasta sa-
beedribā atkarojas novis no pagasta vežakā, bet no
pagasta sa beedribas nolehmuma (Vidsem. 1860. g.
semn. līl. 259., 262b u. t. t. p.). Pagasta vežakam pe-
pahrrakstischanas peekrikt tilki usnemšanas (vai atlai-

fchanas) leezibas isdoschana. Bet te ja-eewehe ro diwi likumā minet i atgadijumi, kurds pagasta fabeedribai ari pret sawu gribu jauni lozelti jausnem. Tas noteek pirmalahti tad, tad brihwī, libds schim pee pagasta nepeeralstitti laubis ee- guhst pagasta klausibas semes gabalus par ihpaschumu (turpat 295. p.). Otris tahds gadijums: ja pagasta fabeedribas lozelis jau otru gadu no weetas deen ahrypus sawa pagasta zītā lauku fabeedribā, tad pagastam, pee kura winsch peeder, ir teesība prafit, lai tas peerakstas pee ta pagasta, kuru ispilda deenestu. Pehdejam pagastam schis pra fijums bes leegschanas jaispilda, ja winsch libds teloschaf aimneezibas gada 23. martam tai fabeedribai, pee kuras strahdneels peeder, naw pastnojis, ka winsch strahdneeku us nahloschu gadu newehlas paturet kalposchana (turpat 269. p.). Tilai tanis gadijums naw strahdneels pēspēsts pahrralslīties un otris pagasts winu usnemt (pehz 269. p. nosaziju meem), ja pahrrakstamais deen par basnizas salpu, swaniki, chrgelneeku, draudses skolotaju waj pasta pujiš (turpat 285. p.). Mumis schleet, ka tilai schinis abds (259. un 269. p. minetās) gadijums pagasta wezalam i teesība weenam, bes weetneeku pulla spreeschanas, isdarit jaunu lozeltu usnemschau pagasta fabeedribā.

Gautaju mās: Waj un zil plaschā mehrā seewa atbild ar sawu laulibā eenesto mantu par wihra paradeem, turi etai fitti preelsch laulibas? Gautajums sīhmejas u Rīau.

A t b i l d e : Starp laulateem laudim, kure mantibas
sinā padoti Widsemes pilsehtu teesibam, jaur laulibū no-
dibinajas lopejs ihpaschums. No scha lopeja ihpaschuma
peedsenami wiñ wihra paradi, weens daudsums, waj wiñ
eetaisiti preefsch laulaschanas, waj laulibas lailā, ar feewas
sinā un peelrischanu, waj bes tas (Weetejo lit. III. feb.
85. p.). Wihra paradus newar peedsicht weenigi no feewas
a t f e w i s c h a i h p a f c h u m a (turp. 86. p.). Par-
tahdu usflatama jaur lihgumu, waj sinamds gadijumds
jaur litumu no lopeja ihpaschuma ihpaschi atschiria manta.
Litumis usflatita feloschus feewas atsewischla ihpaschuma
weidus (*bona receptitia*): 1) ihpaschumu, kure pahival-
dischanas un leetoschanas teesibu feewa laulibā eestahjotees
feewim ihpaschi peepaturejuſi; 2) ihpaschumu, kure wina no
kaut lahdā zita sem ta noteiluma sanehmuſi, ta wina pate-
to pahrvaldis un leetos; 3) ihpaschumu, kure wina ar
wihra sinā un atkauju eeguhst par sawu naudu, ar sawu
amatu jeb wispahri puhlem un darbu; 4) leschas un adatu
naudu, kure wina dabun no wihra; 5) wisus eetaupijums
no scha sawa atsewischla ihpaschuma eenahkumeem (turpat
27. p.).

Ruqneeziba

Sinas par Latweeschu Fugeem. Zwei Carl,
kapt. Jakobsons, no 15. janw. atrodas zelā no Palmas,
Majorkas salā, us Cypernu, kur eenems lahdinu us Angliju.
Pollux, kapt. Drehfinsch, zelā no Roennes us Leepaju.
Sweiks, kapt. Anfons, 7. dez. no Dunkirkas isbrauldamis,
22. dez. nonahzis Plymouthā, kur eenehmis lahdinu un
13. janw. isgahjis us Hawri. Heinrich Catharina, kapt.
Mahlders, 14. janw. atstahjis Trinidadī, Walar-Indijā, us
Pensakolu, Floridā, brauldamis. Anna Maria, kapt. Gert-
ners, 9. janw. isgahjis no Cardissas us Ferrolu, Portugalē,
un scho weetu fasneedjis 14. janw. Roja, kapt. Mai-
baumis, 7. dez. no Acreoathas isbrauldamis, 9. janw. fa-
sneedjis Bremerhaveni. Bolly, kapt. Apfche, 14. janw.
atstahjis Newkastli, us Bastiju, Korsikā, dodamees. Ugun-
zeems, kapt. Puhlinsch, 6. dez. Cardissu atstahdamis, 30. dez.
fasneedjis Vigo. Pauline, kapt. Krl. Bauers, 10. janw.
isgahjis no Londonas us Pernambulu, Brasiliā. Masirbe,
kapt. Jordans, 14. janw. atstahjis Methili, us Brunz-
bütteli eedams. Bethania, kapt. Behrfinisch, 23. dez. at-
stahjis Paru, Brasiliā, gar Barbedosu (Walar-Indijā) us
Progresu (Julatana) dodamees. Jupiter, kapt. Vulne,
19. dez. isgahjis no Tucacos, Venesuelā un 6. janw. no-
nahzis Apalachivilā, Floridā. Hans, kapt. Tennisons,
27. dez. no Haro iseedams us Bostonu, 6. janw. eegahjis
Falmouthā kā partnerisnes nūtā. (B. M.)

No agreement

Wahzijs. Tautas weetneelu nama restorācijas nom-
neeks Schulza lunga esniedzis weetneelu sapulcei luhgumu,
lai tāk apschehlojotēs par winu un atlaisnot nā kontraktā
ispildīschanas. Weselus 20 gadus no weetas winsch turrot
sche „buseti”, bet tagad nevarot wairš malfat til leelu
nomas naudu, jo tautas weetneelu fungi foti mas apmellejot
sehdes; no 397 tautas iżwelekeem ejot tik reti 40—50 zil-
wefu. Ari sawa kesa zilwesam!

